

Lublin 10 stycznia 2018 r.

dr hab. Wojciech Sokół prof. UMCS
Zakład Systemów Politycznych
Wydział Politologii
Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie

Ocena dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej dr Dominiki Kasprowicz w związku z postępowaniem kwalifikacyjnym o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce.

Uwagi ogólne

Niniejsza recenzja sporządzona została w związku z decyzją Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów z dnia 7 listopada 2017 r. o powołaniu komisji habilitacyjnej w postępowaniu habilitacyjnym dr. Dominiki Kasprowicz w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie nauki o polityce i wyznaczeniu mnie na recenzenta.

Sylwetka Habilitantki

Doktor Dominika Kasprowicz studia magisterskie na kierunku politologia, ukończyła w Instytucie Politologii w Akademii Pedagogicznej (Uniwersytet Pedagogiczny) im KEN w Krakowie, gdzie w 2005 r. obroniła pracę magisterską. W 2010 r., uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce za dysertację pt. „Współczesne partie skrajnie prawicowe w Europie Zachodniej i Środkowej. Analiza porównawcza”, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Katarzyny Sobolewskiej - Myślik¹. W roku 2005 D. Kasprowicz podjęła pracę na stanowisku asystenta w Instytucie Politologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie. W latach 2011 – 2016 pracowała w UP im. KEN na stanowisku adiunkta. Natomiast w roku 2016 została zatrudniona w Instytucie

¹ Podaję tytuł rozprawy doktorskiej znajdujący się na dyplomie. Z nieznanых powodów Habilitantka w dokumentacji przedstawia tytuł swojej dysertacji jako: „Populistyczna skrajna prawica w Europie Zachodniej i Środkowej. Analiza porównawcza”.

Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie pracuje do dzisiaj.

Ocena osiągnięcia naukowego

Wskazywane, jako osiągnięcie naukowe dr Dominiki Kasprowicz zatytułowane *Systemy partyjne jako obszar badań artikulacji interesów mniejszościowych* tworzy lista 20 publikacji (monografii naukowych, prac zbiorowych pod redakcją, artykułów w czasopismach naukowych i rozdziałów w monografiach) które ukazały się w latach 2010 – 2017. Lista zawiera zarówno samodzielne publikacje Habilitantki (12 tekstów) jak i takie teksty których była współautorką (8 publikacji). Zjawisko kooperacji w zakresie tworzenia wspólnych publikacji dobrze świadczy o umiejętności dr D. Kasprowicz tworzenia zespołów badawczych, podnosi niejednokrotnie jakość produktu naukowego, aczkolwiek niewątpliwie utrudnia ocenę samodzielnego warsztatu naukowego Autorki tekstów. Wśród wymienionych publikacji w ramach osiągnięcia naukowego 7 tekstów opublikowanych zostało w języku angielskim. Fakt ten należy ocenić pozytywnie, bowiem jest szansa zapoznania się z efektami badań czytelników zagranicznych. Nakłada to również na autorów dodatkową odpowiedzialność za prezentowane treści. Prawie połowa artykułów (9) opublikowanych zostało w czasopismach naukowych. Teksty publikowano w takich periodykach naukowych jak: „Środkowoeuropejskie Studia Polityczne”, „Studia Politologiczne”, „The Copernicus Journal of Political Studies”, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Politologica”, „Krakowskie Studia Międzynarodowe”. Nie kwestionując prawa Habilitantki do przedłożonej formy osiągnięcia naukowego, niewątpliwie lepszym rozwiązaniem byłoby jednak napisanie monografii na temat wskazany w osiągnięciu naukowym, w której krytycznej analizie poddane byłyby choćby kategorie przedstawione w tytule, zaprezentowana koncepcja prezentacji zagadnienia badawczego i przeprowadzone pogłębione badania empiryczne.

Wybór tematu osiągnięcia naukowego przez dr Dominikę Kasprowicz merytorycznie jest w pełni uzasadniony. Chociaż w dorobku piśmienniczym polskiej politologii nie brakuje publikacji dotyczących różnych aspektów funkcjonowania partii politycznych i systemów partyjnych to wybrany przez Habilitantkę temat osiągnięcia naukowego może być dobrym uzupełnieniem dotychczasowych badań. Najczęściej dotychczas bowiem przedmiotem zainteresowania były relewantne partie polityczne, ich status w systemach politycznych, strategie polityczne, relacje pomiędzy nimi czy konfiguracje systemów partyjnych. Rzadziej podejmowano kwestie związane z partiami małymi, tzw. partiami mikro czy partiami

niszowymi zwykle znajdującymi się na tzw. dalekiej lewicy czy prawicy systemu partyjnego, reprezentantami mniejszości wyróżnianych według kryteriów orientacji politycznych, grup etnicznych czy wspólnot lokalnych. Zagadnienia związane z pozornie marginalnymi funkcjami systemów partyjnych w państwach demokratycznych niewątpliwie także zasługują na naukową eksplorację. Autorka podjęła próbę znalezienia prawidłowości dla mechanizmów artykulacji potrzeb, interesów i postulatów mniejszościowych środowisk politycznych w ramach systemów partyjnych państw Europy Zachodniej oraz Europy Środkowej. Są to zagadnienia trudne do analizy naukowej, ponieważ nt. co najmniej części ugrupowań badanych nurtów partyjnych (np. partii nacjonalistycznych) w literaturze przedmiotu występują różne interpretacje, narracje ideowo-polityczne oraz podejścia metodologiczne. Na przykład, partie polityczne określane m.in. przez Habilitantkę mianem radykalnej skrajnej prawicy są nierzadko demonizowane czy poddawane sądom wartościującym o charakterze dyfamacyjnym. Nie brakuje także innych punktów widzenia w tej kwestii. W efekcie różne strony sporu ideologicznego próbują uczynić z badaczy rodzaj tzw. pudła rezonansowego upowszechniającego określone wykładnie polityczne i język przekazu. W ostatnich latach w niektórych państwach, zwłaszcza Europy Zachodniej, wzrasta poziom relewancji tych partii politycznych (zwłaszcza partii konserwatywno-narodowych czy regionalnych). Zmieniają się ich strategie polityczne. Tracą natomiast poparcie tradycyjne partie będące filarami demokracji liberalnej. Chociażby z tego względu warto przyjrzeć się przedstawionemu przez Habilitantkę cyklowi publikacji. Przedłożone teksty stanowią opracowanie ważnego problemu naukowego, dzięki czemu poszerzają dorobek literatury przedmiotu. Wybór tematu osiągnięcia habilitacyjnego świadczy o umiejętności Habilitantki podjęcia naukowo istotnego przedmiotu badań. Propozycję tematu badawczego dr D. Kasproicz należy tym bardziej przyjąć z zainteresowaniem, że sposób konceptualizacji poszczególnych zagadnień sprawia wrażenie nowoczesności i oparcia się na poprawnie przyjętych założeniach metodologicznych. Habilitantka deklaruje również, że szczególną wagę przykładła do deskryptywnej i krytycznej funkcji nauki „mając na uwadze aspekty etyczne pracy badawczej”.

W ramach osiągnięcia naukowego Habilitantka deklaruje zainteresowanie m.in. takimi zagadnieniami jak: źródła i kierunki zmian systemów partyjnych, ugrupowania tzw. populistycznej radykalnej prawicy, badania nad populizmem jako formą komunikacji i partiami populistycznymi, analizy partii nowych postrzeganych szczególnie jako istnienie alternatywnej przestrzeni reprezentacji interesów grupowych w systemach politycznych, funkcje partii, ich znaczenie i ich zmieniające się relacje z otoczeniem, a zwłaszcza z szeroko

rozumianymi grupami interesu, problematyka innowacji społecznych, koncepcja SPACE (Społeczno-Polityczne Alternatywy w Europie Środkowej), wpływ czynników międzynarodowych na system partyjny w kontekście tego obszaru artikulacji mniejszościowych grup interesu (poprzez analizę dyskursu parlamentarnego polskich partii w kontekście europeizacji), zjawisko tworzenia i wykorzystywania politycznych zasobów określanych jako kapitał wyborczy polskiej polityki, badania na temat komunikacji politycznej (wyborczej) populistycznych partii politycznych i niepartyjnych komitetów wyborczych w oparciu o analizę tzw. nawigatorów wyborczych, analiza metodologii oraz technik używanych przy tworzeniu nawigatorów wyborczych oraz określenie ich użyteczności w badaniach nad partiami i systemami partyjnymi. W ramach przedstawionego osiągnięcia badawczego Habilitantka dołączyła teksty dotyczące tzw. mieszanych schematów badawczych które postrzega jako główne narzędzie badawcze w swojej działalności naukowej.

Zakres merytoryczny zainteresowań badawczych Habilitantki jest zatem dość szeroki. Przedstawione teksty, chociaż w różnym stopniu, to jednak generalnie zbieżne są z przedstawionym tytułem osiągnięcia badawczego. Zakres czasowy dotyczy badań dotyczących życia politycznego ostatnich lat obecnego wieku. Zakres przestrzenny obejmuje państwa Europy Zachodniej i Środkowej. W przedstawionym zbiorze znajdziemy zarówno bardziej pogłębione analizy jak i opracowania o charakterze przyczynkarskim. W swoich publikacjach dr D. Kasprowicz wyraźnie formułuje cele badawcze. Niekiedy pożądanym rozwiązaniem byłoby również przedstawienie pytań badawczych oraz sformułowanie i weryfikacja hipotez.

Recenzując dorobek Habilitantki warto pochylić się nad wydaną w 2017 roku monografią pt. *Populistyczna radykalna prawica jako obszar badawczy* (Wyd. Instytutu Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UJ, Kraków 2017, ss. 147) którą dr Dominika Kasprowicz rekomenduje jako syntezę swoich wieloletnich badań tytułowego problemu. Zagadnienia te pojawiają się także w znacznej części przedstawionych do oceny tekstów. W interesującej, chociaż niewielkiej pod względem objętościowym książce Autorka charakteryzuje status partii tzw. populistycznej radykalnej prawicy w Europie Zachodniej oraz Środkowej. Książka jest niewątpliwie rudymmentarnym przewodnikiem po określonej części sceny partyjnej w Europie. Tytuł monografii sugeruje jednocześnie, że intencją Autorki było przede wszystkim zwrócenie uwagi na tendencje i kierunki badań w tym zakresie. Tym samym D. Kasprowicz referuje poglądy w różnych kwestiach niektórych badaczy z którymi w większości się zgadza.

W rozdziale „Konceptualizacja populistycznego radykalizmu prawicowego” Autorka próbuje w oparciu o znane z teorii partii politycznych metody określić tożsamość partii tego nurtu oraz selekcjonuje jego głównych reprezentantów w analizowanej przestrzeni badawczej. Według tezy podzielanej przez Habilitantkę tożsamość ta wyznaczona została poprzez występujące w apelu programowym i zachowaniach tych partii elementy natywizmu, pochwały autorytaryzmu oraz populizmu. W świetle empirycznej analizy sceny politycznej badanych państw zakwalifikowanie 13 wymienionych partii politycznych do tej grupy wydaje się jednak dość dyskusyjne. Niewątpliwie występują pomiędzy nimi zbieżności jak i dość głębokie różnice w wymiarze socjoekonomicznym, politycznym jak i aksjologicznym. Wymagałoby to pogłębionych badań obejmujących nie tylko identyfikacje z natywizmem, autorytaryzmem czy populizmem ale również innych wyróżników tych ugrupowań (np. orientacji aksjologicznej, poglądów w kwestiach polityki gospodarczej, polityki zagranicznej, itp.), które stanowią istotne elementy w tożsamości tych ugrupowań. Autorka chociaż zasygnalizowała kwestię dyskusji wokół niekiedy wątpliwej „prawicowości” partii populistycznego radykalizmu prawicowego to jednak niewystarczająco zbadała usytuowanie tych partii na osi lewica-prawica. Wskazane byłoby zbadanie relacji zachodzących w kwestii percepcji i samoidentyfikacji tych podmiotów politycznych.

Z kolei, tytuł następnego rozdziału („Struktury organizacyjne populistycznej radykalnej prawicy”) jest nieco mylący. Znajdujemy tu bowiem na ogół trafne rozważania o strategiach analizowanych partii i strukturze poparcia wyborczego. Dopiero w końcowej części rozdziału (na 4 stronach) Autorka nawiązuje do tytułowego problemu, czyli analizy struktur organizacyjnych wymienianych partii politycznych. Razić może brak pogłębionej analizy bardzo dyskusyjnej zawartości zaprezentowanej na stronie 78 tabeli z koncepcją Michaela Minkenberg (Autor klasyfikuje np. Samoobronę RP jako partię prawicową, natomiast Prawo i Sprawiedliwość jako ugrupowanie etnocentryczne).

Pozytywne wrażenie sprawia analiza komparatystyczna zawarta w rozdziale trzecim („Status populistycznej radykalnej prawicy w systemie politycznym”). Habilitantka porównuje poziom relewancji omawianych partii, analizuje ich status w systemach politycznych, udział w polityce koalicyjnej trafnie je identyfikując w grupie podmiotów wygranych, przegranych lub blokowanych. Pewien niedosyt może budzić brak wykorzystania takich bardzo użytecznych w tym względzie ilościowo-jakościowych narzędzi badawczych jak indeksy relewancji rządowej czy teorii koalicji.

Nie sposób nie zauważyć innych słabości omawianej monografii. Chociaż bibliografia liczy ponad 8 stron, niedosyt może zwłaszcza budzić brak zainteresowania

Autorki refleksjami na temat skrajnie prawicowych partii politycznych w Polsce i w Europie innych politologów czy historyków niż eksponowanych w tekście badaczy omawianego problemu. Na przykład warto sięgnąć po teksty m.in. Marka J. Chodakiewicza, Jacka Bartyzela, Adama Wielomskiego, Janusza Bugajskiego, Krzysztofa Kawęckiego, Jana Żaryna, Jarosława Tomasiewicza, Anety Dawidowicz, Anny Szwed – Walczak i innych autorów polskich jak i zagranicznych prezentujących nieco inne perspektywy badawcze. Tytuł opracowania („*Populistyczna radykalna prawica jako obszar badawczy*”) niewątpliwie do tego by zachęcał. Szerszego przeglądu badań w tej książce trudno się jednak doszukać.

W omawianej monografii można niekiedy znaleźć błędy i nieścisłości faktograficzne. Na przykład, według Autorki skrót FIDESZ dotyczy Węgierskiej Unii Europejskiej (s.6), z kolei Konfederacja Polski Niepodległej miałaby używać skrótu swojej nazwy - KPN-SN (s. 7), zaś słowacka HZDS przedstawiona jest jako partia serbska (s.78). W tekście trafiają się także tzw. błędy literowe. Autorka nie informuje również o wykorzystywaniu w tym opracowaniu źródeł wywołanych.

Problematyka skrajnej prawicy oraz populizmu była podejmowana przez Habilitantkę zarówno samodzielnie jak i we współpracy z innymi autorami w innych publikacjach. Na przykład w tekstach dotyczących tej części sceny politycznej w Polsce jak i w niektórych państwach Europy Środkowej. Przykładem mogą być opracowania: *The radical right in Poland-from the mainstream to the margins. A case of interconnectivity*, [w:] *Transforming the Transformation?: The East European Radical Right in the Political Process* (red. M. Minkenberg, Nowy Jork 2015), *Skrajna prawica w Europie Środkowej - wybrane czynniki wpływające na status*, [w:] *Przeszość - teraźniejszość - przyszłość. Problemy badawcze młodych politologów*, (red. Dominika Mikucka-Wójtowicz, Kraków 2010), *The impact of electoral designing: the case of the Czech, Slovak and Polish radical right political parties {1990-2007}*, [w:] *Making democracy in 20 years: media and politics in Central and Eastern Europe*, (red. Bogusława Dobek-Ostrowska, Michał Głowacki, Wrocław 2011). Należy podkreślić, że w rozważaniach nad populizmem Autorka *trafnie* zauważa, że zjawisko to może dotyczyć także partii *mainstreamowych*.

W monografii *Politics, society and economy in contemporary Poland. An introduction*, (Wydawnictwo SCHOLAR, Warszawa, ss. 225) Habilitantka oprócz nakładu pracy koncepcyjnej i redakcyjnej opracowała rozdział I obejmujący popularyzatorskie, syntetyczne rozważania nad historią polityczną Polski od 1918 r. do czasów współczesnych z myślą o czytelnikach i badaczach zagranicznych interesujących się polskim systemem politycznym. Zrozumiałe, że ramy opracowania nie pozwoliły na pogłębione analizy. Razić może wykorzystywanie pojęć adekwatnych do współczesnej sceny politycznej do opisu dość odległej rzeczywistości politycznej, co uznaje się za podejście ahistoryczne (np, postrzeganie Narodowej Demokracji

z 1918 r. w kategoriach tzw. partii radykalizmu prawicowego). Wydaje się również, że Autorka nie wykorzystała w przypisach szansy zaprezentowania anglojęzycznym czytelnikom szerszej bazy bibliograficznej opisywanych zagadnień.

Bardzo przydatną, zwłaszcza dla doktorantów, w ostatnich latach okazała się monografia *Metodologia badań politologicznych* (Wydawnictwo PTNP, Warszawa, ss. 230). Wśród 14 autorów tego opracowania znajdziemy nazwisko D. Kasprowicz jako autorki jednego z rozdziałów. Rozdział dotyczy mieszanych schematów badawczych o których Habilitantka pisała także w innych publikacjach. D. Kasprowicz niewątpliwie potwierdziła, że posiada dobrą orientację w zakresie metodologii badań społecznych. Wspomniany tekst systematyzuje wiedzę o paradygmatach i metodach badawczych ze szczególnym uwzględnieniem istoty i procedur metod ilościowo-jakościowych. W swojej działalności badawczej Autorka wielokrotnie deklaruje wykorzystywanie mieszanych schematów badawczych.

Habilitantka umiejętnie połączyła zainteresowania metodologią z coraz bardziej popularnymi badaniami w zakresie tworzenia nawigatorów wyborczych. Dowodem jest m.in. tekst *Aspekty metodologiczne tworzenia nawigatorów wyborczych „e-politikon”* (Kwartalnik Naukowy Ośrodka Badań Politologicznych Uniwersytetu Warszawskiego, Ośrodek Analiz Politologicznych UW). Habilitantka zwraca m.in. uwagę na dylematy tworzenia nawigatorów wyborczych. Wydaje się, że zapotrzebowanie na takie nawigatory wśród wyborców będzie wzrastać. Stąd też powinna wpływać troska o ich rzetelność, obiektywizm i respektowanie pluralizmu sceny politycznej.

W pracy zbiorowej pt. *SPACE - socio-political alternatives in central Europe* przygotowanej pod swoją redakcją oraz Katarzyny Sobolewskiej-Myślik (Warszawa 2014, ss. 137) Habilitantka poza pracami redakcyjnymi jest współautorką wprowadzenia oraz rozdziału I (*Political Alternatives in Central and Eastern Europe: A Polish Case*) w którym przedstawiono zjawisko wpływu organizacji niepartyjnych na relacje w obrębie polskiego systemu partyjnego. W opracowaniu przedstawiono podmioty o różnym poziomie relewancji które stanowić mogą alternatywę polityczną. Korespondują z tym refleksje dotyczące współczesnych zmian funkcji m.in. polskiego systemu partyjnego i erozji wielu wcześniejszych zadań partii politycznych.

Problematyka rywalizacji wyborczej jest kolejnym tematem w sferze zainteresowań Habilitantki. Za wartościowy uważam zwłaszcza tekst (napisany wspólnie z Radosławem Marzęckim i Kamilem Marcinkiewiczem) pt., *Kapitał wyborczy w polskiej polityce. Analiza ilościowa wyników wyborczych inkumbentów w wyborach parlamentarnych 2005-2011*. Koncepcja kapitału wyborczego analizowana w oparciu m.in. o dane statystyczne i analizę regresji zasługuje na upowszechnienie w badaniach wyborczych.

Bezpośrednio z tematem osiągnięcia naukowego korespondują opracowania dotyczące partii w różnych systemach partyjnych. W artykule (napisanym wspólnie z Łukaszem Zweiffelem pt. „*Nowe wino w starych bukłakach - nowe partie w systemach partyjnych na przykładzie Holandii*” Autorzy trafnie zdiagnozowali podziały socjopolityczne w Holandii, zwrócili uwagę na zjawisko kształtowania się partii nowych, przedstawili ewolucję systemu partyjnego tego państwa i jego rolę w zakresie artikulacji interesów różnych grup mniejszościowych oraz tym samym stabilizacji systemu politycznego. Z kolei, zainteresowania populizmem w państwach bałkańskich zaowocowały analizą tego zjawiska w Bułgarii i Rumunii. Przykładem tekst (napisany wspólnie z Nataszą Styczyńską *Charyzmatyczni przywódcy i obietnice odnowy: populizm na przykładzie Bułgarii i Rumunii*. W tych jak i w innych tekstach Autorka trafnie m.in. zwróciła uwagę na zjawisko interkonktywności w systemach partyjnych, czyli odnoszenia korzyści ze wzajemnych relacji pomiędzy różnymi uczestnikami życia politycznego.

Pomimo przedstawionych wcześniej wielu krytycznych uwag, merytoryczna zawartość publikacji tworzących osiągnięcie naukowe Habilitantki generalnie zasługuje na pozytywną ocenę. W przypadku większości tekstów Autorka wykazała się dobrą znajomością pola badawczego co niewątpliwie pozwoliło Jej zwrócić uwagę na niektóre prawidłowości dotyczące systemu partyjnego jako obszaru badań artikulacji interesów mniejszościowych.

Ocena dorobku naukowego poza wskazanym osiągnięciem naukowym

W okresie liczącym po uzyskaniu stopnia naukowego doktora Habilitantka poza 20 publikacjami opublikowała 16 innych tekstów. D. Kasproicz jest m.in. współautorką popularnonaukowej książki pt. *Samorządowiec – obywatel-media. Jak skutecznie komunikować?* (Warszawa 2017, ss. 75), 5 haseł encyklopedycznych do „Leksykonu polskich partii politycznych”, (Toruń 2017), artykułu w czasopiśmie naukowym („Soviet and Post - Soviet Politics and Society”), opracowania razem z grupą 7 innych autorów pt. *Nawigacja na mniejszych akwenach. Programy ugrupowań i kandydatów samorządowych w aplikacji internetowej Barometr Wyborczy 2014* (opublikowany w 15 numerze e-Politikonu), artykułu pt. *Opozycja parlamentarna w Sejmie III kadencji Sejmu (1997 – 2001)* napisanego wspólnie z K. Sobolewską-Myślik (opublikowanego w monografii pod. red. Krzysztofa Łabędzia, *Opozycja parlamentarna w Polsce w latach 1997 – 2010*, Kraków 2012). Habilitantka jest również autorką rozdziału nt. Bułgarii w książce pod red. B. Kosowskiej – Gastoł, *Partie i systemy partyjne państw Unii Europejskiej*, (Kraków 2012). Publikacje uzupełniają artykuły popularnonaukowe w czasopismach opinii („Nowa Res Publika”, „Visegrad Insight”). Habilitantka w okresie po obronie doktoratu napisała także jedną recenzję (znanej monografii R. Daltona i K. Klingemannna, *Zachowania polityczne*).

Wśród wymienionych publikacji za szczególnie wartościową uważam analizę opozycji w okresie III kadencji Sejmu. Tekst wyróżnia się zarówno od strony metodologicznej, deskryptywnej, jak i eksplanacyjnej. Podobnie, nowe perspektywy w badaniach politologicznych przedstawia opracowanie nt. barometru wyborczego, który może stać się użytecznym narzędziem w dyspozycji wyborców.

Sumaryczna liczba cytowań publikacji według Publish or Perish wynosi 18. Według Indeksu Hirscha - 3, co wystawia Habilitantce pozytywną ocenę.

Analizując publikacje dr D. Kasprowicz należy wskazać na rozległość Jej zainteresowań badawczych oraz umiejętności realizacji podjętych zamierzeń naukowych. Oceniając przedstawione publikacje z lat 2010 – 2017 należy stwierdzić, że ich poziom naukowy sukcesywnie wzrastał. Prace Habilitantki ogólnie cechuje dobry poziom merytoryczny, poprawnie opracowana warstwa informacyjno-faktograficzna ale także analiza teoretyczna przeprowadzana w oparciu o znane i preferowane koncepcje politologiczne. Publikacje na ogół wydane zostały przez znane w Polsce i zagranicą (np. Routledge) wydawnictwa naukowe. Zgromadzony po doktoracie dorobek naukowy trudno uznać za imponujący, pod względem ilościowym. Powstawał jednak w stosunkowo krótkim czasie. Mocnym atutem w dorobku Habilitantki są publikacje międzynarodowe oraz krajowe w języku angielskim.

Uczestnictwo w konferencjach, stażach badawczych, tworzeniu ekspertyz, udział w projektach badawczych, członkostwo towarzystw naukowych.

Dr D. Kasprowicz bardzo aktywnie uczestniczyła w konferencjach naukowych zarówno krajowych jak i międzynarodowych. Z wykazu wynika, że Habilitantka brała udział w 27 konferencjach naukowych, które odbywały się w ośrodkach akademickich w Polsce i zagranicą. Konferencje odbywały się m.in. w: Poznaniu, Ślubicach, Warszawie, Krakowie, Szczecinie, Londynie, Pradze, Bmiej, Bordeaux, Budapeszcie, Portsmouth, Preszowie. Efektem udziału konferencjach były wygłaszane referaty i następnie publikacje naukowe autorstwa Habilitantki. Należy zauważyć, że dr D. Kasprowicz wzięła udział w III Kongresie Politologii w Krakowie zarówno w wymiarze organizacyjnym jak i merytorycznym. Nie informuje natomiast o udziale we wcześniejszych kongresach.

Habilitantka odnotowała także udział w licznych stażach dydaktycznych i badawczych. Z przedstawionej przez Habilitantkę dokumentacji wynika, że efekty jej działalności badawczej możliwe były dzięki m.in. pozyskaniu partnerów zagranicznych, budowie zespołów badawczych (Barometr Wyborczy), dzięki szkoleniom i kursom odbywanym w tym czasie (m.in. program dyplomowy London School of Economics), kwerendum bibliotecznym (CEU, Budapeszt), konsultacjom, np. w EDI we Florencji, które realizowane były w ramach środków

pozyskiwanych w drodze konkursów indywidualnych i zespołowych.

Dr D. Kasprowicz jest autorką kilku ekspertyz, m.in. ekspertyzy dot. badań rynku politycznego dla Komitetu Wyborczego Platformy Obywatelskiej w wyborach samorządowych 2014 w Małopolsce, ekspertyzy pt. *Media Towards Right Wing Extremism in Poland - Between Prevention and Restrictions*, a także była recenzentem wydawniczym publikacji: *Political parties and nationalism in Visegrad countries*. Bierze udział w panelach eksperckich i konkursowych. W roku 2017 została członkiem międzynarodowego panelu eksperckiego w ramach projektu: *Back to the National Roots? The Role and Impact of the Radical Right in Eastern Europe Today*.

Zwracając uwagę na inne obszary aktywności należy zauważyć, że widoczna jest duża aktywność dr. D. Kasprowicz w takiej wymaganej w rozporządzeniu ministerialnym sferze aktywności jak: „Kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych”. Habilitantka brała udział w 6 projektach z udziałem ośrodków zagranicznych, w tym w 3 jako kierownik projektu. Wśród tej grupy projektów był m.in. projekt Narodowego Centrum Nauki (Habilitantka występowała w charakterze wykonawcy), projekt finansowany z Funduszu Wyszehradzkiego (jako kierownik), projekt współfinansowany przez Parlament Europejski (członek międzynarodowego zespołu badawczego), projekt współfinansowany przez Friedrich Ebert Fund (członek międzynarodowego zespołu badawczego), oraz projekty współfinansowane przez Uniwersytet w Zurychu (kierownik projektów). Dr D. Kasprowicz była również kierownikiem 7 projektów realizowanych na Uniwersytecie Pedagogicznym (Grant Dziekana Wydziału Humanistycznego). Efektem realizowanych projektów były wymieniane wcześniej publikacje. Aktywność grantowa podobnie jak i działalność ekspercka oraz współpraca międzynarodowa jest niewątpliwie dużym atutem wniosku habilitacyjnego dr Dominiki Kasprowicz.

Dr D. Kasprowicz deklaruje członkostwo w Polskim Towarzystwie Nauk Politycznych oraz w International Political Science Association. Habilitantka nie bierze natomiast udziału w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism.

Aktywność dydaktyczna i popularyzatorska

Doktor Dominika Kasprowicz w trakcie swojej pracy zawodowej prowadziła zajęcia łącznie z 10 przedmiotów z których część była realizowana w ramach 7 staży dydaktycznych programu Erasmus+. Problematyka zajęć realizowanych przez dr. D. Kasprowicz dotyczyła zagadnień z zakresu komunikacji politycznej, partii politycznych i systemów partyjnych, polskiego systemu politycznego, populizmu oraz ruchów skrajnie prawicowych, metodologii w naukach społecznych. Należy zwrócić uwagę, że tematyka zajęć dydaktycznych była zbieżna z zainteresowaniami badawczymi Habilitantki. Tym samym w zakresie większości realizowanych przedmiotów dydaktycznych dr D. Kasprowicz posiada dorobek naukowy.

Habilitationka posiada również osiągnięcia w zakresie promotorstwa prac licencjackich. Wykazała również aktywność w zakresie uzyskania statusu recenzenta pomocniczego w procedurze nadania stopnia naukowego doktora.

Habilitationka informuje również o swojej działalności popularyzatorskiej. Dorobek w tym zakresie polegał m.in. na publikacji tekstów popularnonaukowych. Dr D. Kasprowicz współpracowała także z mediami wygłaszając komentarze m.in. w Radio RMF, Radio Kraków, oraz The Wall Street Journal.

Konkluzja

Reasumując stwierdzam, że doktor Dominika Kasprowicz posiada niewątpliwie osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej, a także dorobek dydaktyczny i organizacyjny. Habilitationka imponująco prezentuje się pod względem aktywności grantowej oraz współpracy międzynarodowej. Przedstawiła interesujące osiągnięcie naukowe, którego ocena jest jednak dość zróżnicowana. Jej badania mieszczą się w obszarze zainteresowań dyscypliny nauki o polityce. Habilitationka posiada świadomość metodologiczną, stosuje oraz popularyzuje warsztat badawczy właściwy dla nauk o polityce. Niewątpliwie wnosi również nowe propozycje w zakresie badania określonej grupy partii politycznych i systemów partyjnych w Polsce, w Europie Środkowej oraz Europie Zachodniej. Z całą pewnością można zaliczyć dr D. Kasprowicz do grona znawców problematyki, która była przedmiotem osiągnięcia naukowego jak i podejmowanych w innych publikacjach zainteresowań badawczych. W ten sposób spełniła Ona warunki i wymagania ujęte w Ustawie z dnia 19 czerwca 2003 r. o stopniach i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 art. 17) przewidziane dla osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Habilitationka wypełniła także znaczną część wymagań szczegółowych wymienionych w par. 4 i 5 rozporządzenia MNiSzW z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Wnoszę zatem o nadanie postępowaniu habilitacyjnemu Pani dr Dominiki Kasprowicz, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dalszego biegu.

/Prof. UMCS dr hab. Wojciech Sokół/

